

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1395 (135/2025) | 4.07.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Marlena Gołębiowska

Program AI Leap. Sztuczna inteligencja w estońskich szkołach

Od przyszłego roku szkolnego Estonia wprowadza nową inicjatywę – program AI Leap, który stanowi przełomowy krok w integracji sztucznej inteligencji z krajowym systemem edukacji. Do 2027 r. program obejmie 58 tys. uczniów i 5 tys. nauczycieli, oferując bezpłatny dostęp do narzędzi AI w ramach partnerstwa z globalnymi liderami technologicznymi, takimi jak OpenAI i Anthropic. Estonia ponownie pozycjonuje się jako pionier innowacji w obszarze edukacji, realizując wizję społeczeństwa gotowego na wyzwania w erze AI.

Fundament cyfrowego dziedzictwa. Program AI Leap (*TI-Hüpe*) – zarówno samą nazwą, jak i swoimi założeniami – nawiązuje do historycznego, zrealizowanego z sukcesem programu Tiger Leap (*Tiigrihüpe*), ogłoszonego przez prezydenta Lennarta Meriego w 1996 r., a zainicjowanego przez ówczesnego ambasadora Estonii w USA Toomasa Hendrika Ilvesa i ministra edukacji Jaaka Aaviksoo. W wyniku tego programu do 2001 r. wszystkie szkoły uzyskały komputery i dostęp do internetu. Ponadto równolegle zadbano o włączenie kompetencji cyfrowych do podstaw programowych i szkolenia nauczycieli. Z dzisiejszej perspektywy działania te nie wydają się niczym szczególnym, ale program startował niemal trzy dekady temu – w czasach, gdy z internetu korzystało ok. 1% ludzi na świecie. Wówczas młodzi Estończycy zaczęli nabywać umiejętności cyfrowe, które długoterminowo przełożyły się na ukształtowanie państwa będącego światowym liderem cyfryzacji usług publicznych ([„Komentarze IEŚ”, nr 282](#), [„Komentarze IEŚ”, nr 1210](#)), z innowacyjną gospodarką ([„Komentarze IEŚ”, nr 209](#)) i unikalnym ekosystemem start-upowym ([„Komentarze IEŚ”, nr 653](#)).

Nowy rozdział cyfrowej transformacji. Program AI Leap, ogłoszony w 2025 r. z inicjatywy prezydenta Alara Karisa, stanowi próbę zainicjowania kolejnego etapu rozwoju technologicznego Estonii – tym razem w obszarze sztucznej inteligencji. Podobnie jak Tiger Leap przygotował grunt pod cyfrowe społeczeństwo, tak AI Leap ma wyposażać kolejne pokolenie Estończyków w kompetencje niezbędne do życia i pracy w czasach rozwoju AI. Inicjatywa nawiązuje w tym względzie do fundamentalnego założenia poprzedniego programu, że edukacja stanowi punkt wyjścia dla szerokich reform społecznych, technologicznych i gospodarczych. AI Leap ma na celu transformację sposobu nauczania i uczenia się w Estonii. Główne założenia obejmują:

- uniwersalne kompetencje AI – zapewnienie uczniom wiedzy i praktycznych umiejętności z zakresu sztucznej inteligencji, przy czym celem jest wychowanie pokolenia nie tylko używającego AI, ale używającego jej efektywnie (stąd hasło programu: „liczy się nie to, kto używa AI najwięcej, lecz kto potrafi robić to najmniej”),
- personalizację nauczania – wykorzystanie systemów AI do dostosowania treści i metod uczenia do indywidualnych potrzeb, stylu i tempa uczenia się każdego ucznia,
- wyrównanie szans – program zakłada bezpłatny dostęp do narzędzi AI dla uczniów w Estonii,
- wsparcie dla nauczycieli i efektywność nauczania – program kładzie duży nacisk na rolę nauczyciela jako przewodnika w świecie nowych technologii, gdyż celem nie jest zastąpienie go, lecz odciążenie w rutynowych zadaniach i dostarczenie nowych możliwości dydaktycznych,
- wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki – podobnie jak w latach 90. celem strategicznym jest zapewnienie Estonii długofalowego rozwoju gospodarczego poprzez podnoszenie kwalifikacji społeczeństwa.

AI Leap ma być realizowany w dwóch fazach. Pierwsza rozpocznie się 1 września 2025 r. i obejmie 20 tys. uczniów z klas dziesiątych i jedenastych w liceach (odpowiednio 16-17 oraz 17-18 lat) oraz 3 tys. nauczycieli. Druga faza, planowana na 1 września 2026 r., przyniesie rozszerzenie na szkoły zawodowe i nowych uczniów klas dziesiątych. W tej fazie do programu dołączy dodatkowe 38 tys. uczniów i kolejne 2 tys. nauczycieli. Łącznie do wiosny 2027 r. program obejmie 58 tys. uczniów i 5 tys. nauczycieli.

Program AI Leap będzie finansowany przez specjalnie utworzoną fundację partnerstwa publiczno-prywatnego. W finansowanie programu zaangażowani są estońscy przedsiębiorcy technologiczni, w tym Jaan Tallinn (współzałożyciel Skype), Kaarel Kotkas (współzałożyciel Veriff) oraz Taavet Hinrikus (współzałożyciel Wise). Początkowe środki na 2025 r. zostały oszacowane na 3,2 mln euro, z planowanym zwiększeniem do 6 mln euro w 2026 r. Ponadto istotny filar wdrożenia programu stanowią partnerstwa technologiczne z globalnymi liderami w zakresie generatywnej sztucznej inteligencji. Estonia nawiązała współpracę z OpenAI – twórcą ChatGPT, oraz Anthropic – firmą stojącą za Claude. Planuje również dalsze partnerstwa z innymi dostawcami technologii AI, co ma zapewnić różnorodność i konkurencyjność dostępnych narzędzi.

Wnioski. AI Leap to z jednej strony program nowatorski, a z drugiej – naturalna kontynuacja drogi, jaką Estonia obrała lata temu dzięki Tiger Leap. Tamten „tygrysi skok” nauczył Estończyków innowacyjnego myślenia i zaufania do technologii. Dzisiejszy „skok w AI” może okazać się na równi przełomowy: jeśli się powiedzie, Estonia znów stanie się wzorcem dla innych państw w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji, tym razem w erze sztucznej inteligencji.

Program AI Leap już teraz przyciągnął międzynarodową uwagę jako prekursorski program w skali globalnej. Estońscy politycy prezentują założenia programu na forach światowych – minister edukacji i badań naukowych Kristina Kallas omawiała go na Education World Forum w Londynie w maju br. „The Guardian” zwrócił uwagę, że podczas gdy w wielu państwach dyskusja wokół sztucznej inteligencji koncentruje się wokół ograniczenia jej wykorzystywania przez uczniów, Estonia czyni się „poligonem testowym AI w szkołach”. Wypowiedzi partnerów z OpenAI i Anthropic również wskazują, że uwaga światowego EdTechu skupiona jest na Tallinie – sukces lub niepowodzenia AI Leap będą cenną lekcją dla innych państw.

Kluczem do sukcesu programu będzie znalezienie równowagi między entuzjazmem technologicznym a praktycznymi wyzwaniami implementacji. Estonia stawia na sprawdzoną receptę: stopniowe wdrażanie, zaangażowanie najlepszych specjalistów oraz partnerstwo publiczno-prywatne. To ostatnie – tj. model współfinansowania przez estońskich przedsiębiorców technologicznych – gwarantuje nie tylko środki, ale też praktyczną wiedzę o potrzebach rynku pracy przyszłości. Jednak program niesie też potencjalne ryzyka. Kwestie prywatności danych uczniów i bezpieczeństwa informacji osobowych w systemach AI czy uzależnienie od zagranicznych dostawców technologii i związana z tym utrata kontroli nad kluczowymi narzędziami edukacyjnymi wymagają stałego monitorowania.

Niezależnie od ostatecznych rezultatów, AI Leap już teraz umacnia postrzeganie Estonii jako państwa innowacyjnego w obszarze edukacji. Program może stać się katalizatorem podobnych inicjatyw w innych państwach i przyczynić się do redefinicji współczesnej edukacji. W ten sposób Estonia ponownie pokazuje, że małe państwa mogą wyznaczać trendy globalne dzięki strategicznym decyzjom i długofalowemu myśleniu o rozwoju.